



MOCIÓ DEL GRUP MUNICIPAL SOCIALISTA PER REFER I REFORÇAR EL CONSENS, SOBRE EL MODEL LINGÜÍSTIC DEL SISTEMA EDUCATIU DE CATALUNYA PER MILLORAR L'APRENTATGE I ÚS DE LES LLENGÜES EN UN CONTEXT PLURILINGÜE

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El model lingüístic del sistema educatiu català ha estat una de les principals eines de cohesió i promoció social, i que millor ha garantit la igualtat d'oportunitats pel que fa a l'aprenentatge i ús d les llengües oficials a Catalunya. Ha estat un model àmpliament defensat per la comunitat educativa i la societat, en la mesura que ha assegurat que tots els nens i nenes aprenguin el català i el castellà a l'escola, i ha contribuït a la convivència normal d'aquestes llengües a la societat i als centres educatius, fent possible el bilingüisme real. A diferència d'altres Comunitats Autònomes, Catalunya va optar en el seu moment per no separar l'alumnat en funció de la llengua, i aquesta ha estat una de les riqueses del sistema educatiu fins avui, que devem especialment a Marta Mata i Pepe González.

Des del punt de vista legislatiu, la Llei d'Educació de Catalunya de 2009 estableix un model plurilingüe que recull en el seu Títol II el dret i deure de conèixer les llengües oficials i, en concret, l'article 10.1. determina que els currículums han de garantir el ple domini de les llengües oficials catalana i castellana en finalitzar l'ensenyament obligatori. Concretament, cada centre educatiu elabora un projecte lingüístic de centre d'acord amb la composició del seu alumnat i de l'entorn, amb l'objectiu de garantir el domini bilingüe al final de l'educació obligatòria, que requereix el vist i plau del Departament d'Educació. Per tant, aquest model no hauria de ser ni monolingüe ni uniforme pel conjunt de Catalunya, sinó que s'hauria d'entendre com una eina pedagògica que ha de tenir en compte la diversitat sociolingüística del conjunt del territori i l'autonomia dels centres.

Algunes dades són rellevants a l'hora d'avaluar el rendiment d'aquest model pedagògic: els resultats de les proves de competències lingüístiques realitzades pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, al llarg de tota la trajectòria escolar, acrediten que l'alumnat té un coneixement similar de la llengua catalana i castellana; en el cas de 6è de Primària, la diferència mitjana es quantifica en menys de dos punts en una escala de 100. I, segons els resultats en comunicació lingüística del propi Ministeri d'Educació, el nivell de castellà a Catalunya és equiparable també al de la resta de CCAA espanyoles.

Per tant, les dades disponibles dels resultats obtinguts tant en l'adquisició de competències bàsiques com en els resultats de finals de cicle i en les proves d'accés a la universitat no posen en entredit la qualitat del sistema, si bé es constaten diferències importants pel que fa a la realitat sociolingüística entre els anys 80 i l'actualitat: l'arribada d'un significatiu flux d'alumats provinent de la immigració estrangera amb més de 250 llengües maternes d'ús habituals als centres educatius, la irrupció d'avenços tecnològics o la transformació digital que han canviat les pautes de consum audiovisual, la polarització política dels darrers anys, que ha debilitat el suport social a aquest model o una concepció diferent del català per part dels joves o de les famílies com a instrument de promoció social, entre d'altres.

Tant és així que, en els darrers anys, hi ha hagut reaccions polítiques significatives contràries a aquest model. A banda de les demandes d'una vuitantena de famílies a Catalunya exigint l'escolarització en castellà (del milió i mig de famílies del sistema educatiu), al juliol de 2015, el Ministeri d'Educació, Cultura i Esports dirigit per Íñigo Méndez de Vigo (PP) va presentar una demanda contra la Generalitat de Catalunya per la seva inactivitat per fer efectiu l'ús del castellà en una proporció raonable en els centres educatius de Catalunya. Aquesta demanda va ser ampliada al 2016 i 2017 i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), al desembre de 2020, va dictar sentència per la qual estimava parcialment el recurs interposat per l'Advocacia de l'Estat, i que instava la Generalitat a "adoptar les mesures que fossin necessàries a efectes de garantir que, en els ensenyaments compresos en el sistema educatiu de Catalunya, tot l'alumnat rebi de forma efectiva i immediata ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dues llengües oficials en els percentatges que es determinin, que no podran ser inferiors als 25% en un i altre cas". La Generalitat va interposar un recurs de cassació davant del Tribunal Suprem (TS) al novembre de 2021 al·legant la derogació de la LOMCE i remarcant els canvis de la nova llei educativa (LOMLOE), però el TS l'ha inadmes, i un cop dictada la providència, en el termini de 10 dies, el TSJC haurà de comunicar a la Generalitat la fermesa de la sentència i ordenar la seva execució.

És en aquest context, i atenent als canvis socials, culturals i polítics experimentats des dels anys 80, i sobretot tenint en compte la nova realitat sociolingüística així com els nous reptes pel que fa als objectius de plurilingüisme que considerem necessari actualitzar, refer i reforçar políticament i social el consens relatiu al model lingüístic del



sistema educatiu de Catalunya per millorar l'aprenentatge i l'ús de les llengües, partint de la realitat actual, i per això proposem al Ple municipal l'adopció dels següents:

ACORDS

1. Continuar defensant el foment, la protecció i l'impuls de la llengua catalana al conjunt de la societat i, concretament, la preservació del català com a llengua vehicular del sistema educatiu de Catalunya, sense excloure el castellà.
2. Constatar que el model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya ha estat una eina de cohesió i promoció social a Catalunya que ha aconseguit una escola no segregadora per motius de llengua ni d'origen, que ha cercat la igualtat d'oportunitats del conjunt de l'alumnat. Reconèixer el paper determinant del conjunt de la comunitat educativa en la defensa i funcionament d'aquest model educatiu, defensar la seva pluralitat (docents, famílies, sindicats, moviments de renovació pedagògica, etc.) i preservar-la com a valor intrínsec d'una societat plenament democràtica.
3. Seguir garantint a l'alumnat el domini ple i equivalent de les dues llengües oficials, el català i el castellà (i l'occità- aranès a l'Aran) al final de l'educació obligatòria (ESO), així com progressivament de l'anglès (o una tercera llengua), destinant els recursos humans, formatius i econòmics necessaris per assolir aquest objectiu.
4. Preservar el criteri pedagògic i l'autonomia de cada centre educatiu per complir els objectius que marca la normativa vigent, a l'hora d'elaborar els projectes lingüístics, que necessàriament s'han d'adaptar amb flexibilitat a la realitat sociolingüística de l'alumnat i del seu entorn, una realitat que és canviant i no uniforme a tot el territori, i que han de continuar essent els instruments pedagògics per assolir l'objectiu del domini bilingüe al final de la ESO, elaborats amb l'acompanyament o assessorament del Departament d'Educació, regularment avaluats i revisats si escau per la pròpia administració educativa.



5. Instar al Govern de la Generalitat a donar compliment a les resolucions judicials i no basar la seva acció política en la desobediència ni traslladar aquesta responsabilitat a les direccions dels centres educatius o als claustres. Demanar al Govern que convoqui el conjunt de forces polítiques, així com al conjunt de la comunitat educativa, per tal d'actualitzar, refer i reforçar el consens relatiu al model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya per millorar l'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context plurilingüe, partint de la realitat actual, en un exercici de diàleg i amb voluntat de cerca de consens.

6. Donar trasllat d'aquesta Moció al Consell Escolar Municipal, les AMPAs/AFAs/AFIs així com als centres educatius del municipi, al Govern de la Generalitat, als Serveis Territorials del Departament d'Educació, al Ministeri d'Educació i Formació Professional del govern espanyol, els grups parlamentaris del Parlament de Catalunya i del Congrés dels Diputats, a AFFAC, FAPAES, FAPEL, Som Escola, AEB i el Marc Unitari de la Comunitat Educativa (MUCE).

Eduard Sanz Garcia

Portaveu del Grup Municipal Socialista

30 de novembre de 2021